

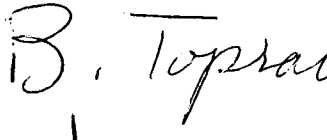
14.2.2013
731

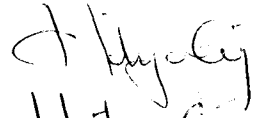
12.02.2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

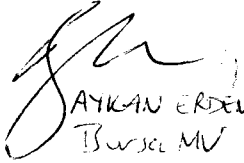
Lezbiyen, Gey, Biseksüel ve Trans bireylerin sorunlarının tespiti, nedenleri ve çözüm önerileri konusunda Anayasanın 98., İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ederiz.

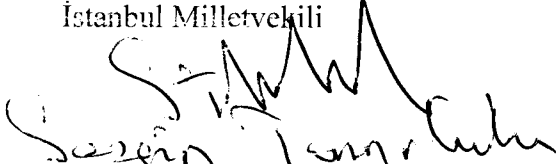
Saygılarımızla,

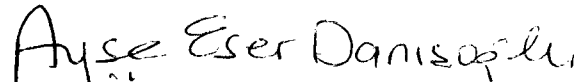

Prof. Dr. Binnaz TOPRAK
İstanbul Milletvekili

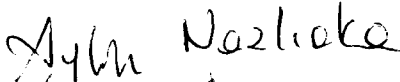

Hülya Güven
İzmir MV

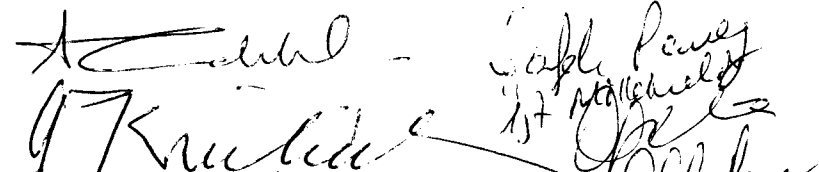

Rıza Türmen
İzmir Milletvekili

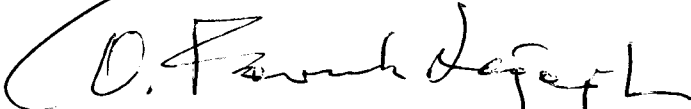

Atkan Erdemir
Bursa MV

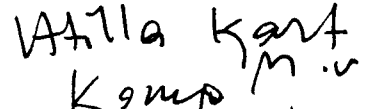

Serdar İsmailoğlu
İst MV

Ayşe Eser Danışoğlu
İstanbul MV

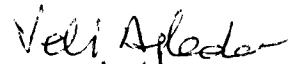

Ayhan Nazlıoğlu
Ankara MV

Osman Kurutürk
İstanbul

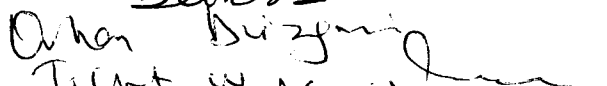

O. Feriye Dedeoğlu
Adana MV

Atilla Kart
Konya MV

Kemal Bircan
Bursa

Veli Akdoğan
Adana

Haldun Özalp
İstanbul

Arhan Buzgan
Tunceli

..... Sayılı Meclis Araştırma Önergelerinin İmza Çizelgesi

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Ercan Aksu	İZMİR	
Ali Özdemir	İstanbul	
Tolga ÇANKAYA	İstanbul	
Nurettin Demirel	Muğla	
Ali Rıza Öztürk	Mersin	
Ercan Çengiz	İSTANBUL	
Abdullah Zengin	İZMİR	
Selma Öz	Mersin	
Mehmet Selim	Antalya	
Hayri Akar	Kocaeli	
Mehmet Tolga	TDİ	
Senar KALELİ	BURSA	
İlhan Demirel	Bursa	
Hüseyin Aygün	TUNCELİ	
Levent Bek	Ankara	
Sedef Küçük	İstanbul	
Mehmet Ali Ertürk	Hatay	
Gülşin Bilgehan	Ankara	
Ömer Şahin Aldan	MUĞLA	
Mustafa Manoplu	İZMİR	
Harun Harun	Balıkesir	

..... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Malik Eder Özdemir	Sivas	
Asım Güngör	İzmir	
Emre Köprülü	Tekirdağ	
Tuğut Dibek	KIRKLARELİ	
M. SERDAR SOYDAN	GAMAKLIDAR	
Mehmet Nihal Kaplan	Kocaeli	
Ramiz Topal	Amasya	
Özgar ÖZEL	Mordson	
Mehmet Dündar	Hatay	
Engin Altın	Siraf	
A. Nedret Aksoy	İstanbul	
Ali SARIBAŞ	Gamaklılar	
İsmail ÇİHANER	Denizli	
Enayn Aksoy	Van	
Gürkan AKAR	Antalya	
A. İHSAN KOCER	Zeytinlik	
Kadir Özkaya	İST. İM	
Kemal Özgür	Zeytinlik	
Haluk Ahmet Çiğdem	Balıkesir	
Recep Gürkan	Erdre	
Müslim Sarı	İstanbul	
Zeynep Aksoy	Arslan	

GEREKÇE

Toplum ve devlet tarafından “öteki” olarak görülen bireylerin ayrımcılığa uğrama nedenleri arasında ırk, din, dil, cinsiyet, mezhep, etnik köken, siyasi düşünce gibi farklılıklar olabildiği gibi, bireyin **cinsel yönelimi ve cinsiyet kimliği** de vardır. Bu bağlamda ülkemizde, Lezbiyen, Gey, Biseksüel ve Trans (LGBT) vatandaşlara karşı inkar, şiddet ve ayrımcı politikalar devam etmektedir. LGBT bireyler siyasi, iktisadi, sosyal ve psikolojik açılardan çoğunluğun baskısı altında ezilmektedirler.

Siyasi açıdan bakıldığında, toplumda öncülük yapması, dönüşüm ve gelişime kılavuzluk etmesi gereken siyaset kurumu, LGBT bireylerin maruz kaldığı ayrımcılığı görmezden gelmekte, ayrımcılığın giderilmesi için herhangi bir girişimde bulunmamaktadır. İktidarlar bu konuda çoğunluğun dilini benimsenmiş, ayrımcılık ve ötekileştirme desteklenmiştir. LGBT bireylerle ilgili bilimsel çalışmaların aksine, eşcinselliğin bir hastalık olduğu ve tedavi edilmesi gerektiği, bu konuda çok daha hassas olması beklenen toplumsal cinsiyet eşitliğinden sorumlu bir bakan tarafından dahi ifade edilebilmiştir. Bu anlayış yasama sürecine de yansımış, 6284 sayılı Ailenin Korunmasına ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine dair Kanun’a cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği konulmamış, hatta LGBT bireyleri de kapsayacağı için Türkiye Cumhuriyeti’nin imzaladığı tüm uluslararası sözleşmelerde “toplumsal cinsiyet” kavramı kullanılırken bu kavram yasadan çıkartılmış ve yerine “kadın-erkek eşitliği” gibi artık uluslararası hukukta ve literatürde kullanılmayan bir kavram tercih edilmiştir. Benzer şekilde, yeni anayasa çalışmalarında, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği ifadelerinin konulmasına yönelik muhalefetin isteği AKP tarafından reddedilmiştir.

Siyasetçilerin bu konuda tutum alıp, tavır belirlemesi önemlidir. Siyaset kurumunun tutumu devlet bürokrasisindeki görevlilerin vatandaşlara karşı nasıl davranacaklarını da belirlemektedir. Nitekim, LGBT bireylerin en fazla şikayetçi oldukları hususlardan biri, polis tacizi ve şiddetidir. Kabahatler Kanunu referans gösterilerek kesilmiş cezaları ödeyemez durumda olan yüzlerce LGBT birey vardır. Kimi zaman polis, hukuki yetkisi olmayan ve bir hukuk devletinde yetki verilmesi düşünülemez yöntemlere başvurmakta, örneğin yolda kendi halinde yürüyen geyleri karakola götürüp, iç çamaşırlarını kontrol edip, Kabahatler Kanunu’ndan ceza kesmektedir. Öte yandan, LGBT bireyler arasında yapılan bir araştırmaya katılanların yüzde 70’ten fazlası toplumsal önyargılar sonucunda cinsel yönelimleri ve cinsiyet kimlikleri nedeniyle saldırıya uğramaktan korktuklarını belirtmişlerdir. Toplumun azımsanmayacak bir kesimini oluşturan bu vatandaşların büyük çoğunluğu kendini güvende hissetmemekte, herhangi bir saldırıya uğradıkları takdirde polisin kendilerini koruyacağına inanmamaktadırlar.

İktisadi açıdan bakıldığında, LGBT bireyler cinsel yönelim ve cinsiyet kimliklerini açığa vurduklarında çalışma yaşamında ayrımcılık, aşağılanma, mobbing ve damgalanmaya maruz

kalmaktadırlar. Bu durum, bireylerin kimliklerini gizlemelerine veya işgücü piyasasından dışlanmalarına neden olmaktadır. Cinsiyet kimliği nedeniyle çalışma hayatının dışına itilen çoğu kimse yaşamını sürdürebilmek için seks işçiliği yapmaktadır. Diğer bir deyişle, iktisadi alandaki ayrımcılık özel yaşamla sınırlı cinsel davranışın toplumsal alana taşınmasına neden olmaktadır. LGBT bireylerin çalışma yaşamına katılımına yönelik tutum ve davranışlar toplumumuzda bu konudaki ikiyüzlülüğü de ortaya çıkarmakta, örneğin, sıradan LGBT bireyleri aşağılayan ve dışlayan toplumumuz, popüler kültür alanındaki LGBT ünlülerini bağrına basmaktadır.

Sosyal ve psikolojik açılardan bakıldığında, cinsel yönelimi ve cinsiyet kimliği farklı bireylerin sorunlarına neden olan kaynak toplumsaldır. Cinsel yönelim farklılığı binlerce yıldır var olan, görmezden gelinemeyecek bir olgudur. Toplumumuzun çoğunluğu tarafından ayrımcılığa uğrayan LGBT bireyler hem tarihte hem de günümüzde toplumun bir o kadar da içerisindeyler. Ancak, bu kişiler Türkiye toplumunda “hasta”, “sapkın” gibi nitelendirmelerle etiketlenmiş, toplumdaki önyargılar sadece kendi yaşamlarını değil, ailelerinin yaşamını da kaba çevirmiştir. LGBT bireylerin ailelerinden oluşan LİSTAG adlı sivil toplum örgütüne mensup anne ve babaların tanıklıkları hem tüm vatandaşların hem de karar verici mevkiinde olan siyasilerin toplumsal önyargılar ile vicdan arasında muhasebe yapmalarına yol açacak örneklerdir. (Bu tür bir tanıklık için bakınız: *Hürriyet Pazar*, Ayşe Arman Röportaj, 10 Şubat 2013, sayfa 14-15).

Daha da vahimi, bu konuda toplumdaki önyargılar, babası tarafından öldürülen Ahmet Yıldız ya da Avcılar'daki linç girişimi örneklerinin gösterdiği gibi, cinayet ve şiddet olaylarına da neden olmaktadır. Bir babanın düşünemeyecek bir eylemde bulunmasına, kendi oğlunu öldürmesine neden olan saikleri siyaset kurumunun incelememesi, konuya “genel ahlak” çerçevesinde yaklaşması, hukuki önlem almaması, insan haklarına saygılı çağdaş devletlerin politikası olamaz. Taciz, şiddet ve cinayetlerin gerisinde aile tarafından kabul edilmeme, yakın çevre tarafından yok sayılma, toplum tarafından aşağılanma ve tüm bu önyargılara karşı siyasi duyarsızlık yatmaktadır. Uluslararası Af Örgütü'nün kısıtlı verilere dayandırılan raporuna göre 2010 yılında ülkemizde LGBT bireylere yönelik 16 cinayet vardır. Tahmin edilen rakamlar ise bu sayının çok üzerindedir. Homofobi nedeniyle işlenen cinayet vakaları devlet tarafından istatistiki veri olarak bile dikkate alınmamaktadır. Öte yandan, toplumsal önyargılardan bunalan LGBT bireylerin intihar vakaları içindeki oranı bilinmemekte, ancak bir başka toplumsal sorun olarak varlığını sürdürmektedir.

Birleşmiş Milletler'in Ekonomik, Kültürel, Sosyal Haklar Sözleşmesi'nde çalışma hakkı herkes için, hiçbir ayrıma tabi tutulmaksızın güvence altına alınmıştır. ILO'nun 111 sayılı İş ve Meslekte Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi, ırk, renk, cinsiyet, din, siyasi düşünce, milliyet veya sosyal kökene dayanan ayrımcılığı; Avrupa Birliği'nin 2000/78 sayılı direktifi yaş, engellilik, din, dünya görüşü ve **cinsel yönelime dayalı** doğrudan veya dolaylı ayrımcılığı yasaklayan hükümler içermektedir. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 10. ve 70. maddeleri ile 4857 sayılı İş Kanunu'nun 5. maddesi cinsiyet kimliği ve yönelimi ifadelerine yer vermese de ayrımcılığı yasaklayan maddelerdir. Bu bağlamda, ulusal mevzuat ile

uluslararası mevzuat karşılaştırılarak, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine hukuki güvence sağlanması gerekmektedir.

Bu önerge, yukarıda belirtilen tüm bu nedenlerden dolayı Lezbiyen, Gey, Biseksüel ve Transseksüel bireylerin maruz kaldıkları ayrımcılığın, şiddetin, ötekileştirmenin giderilmesi için sorunların tespitini ve nedenlerinin siyasi, iktisadi, sosyal ve psikolojik açılardan meclis tarafından araştırılmasını hedeflemektedir. Yapılacak detaylı araştırma bir referans niteliği taşıyacak, tümünden bir zihniyet dönüşümün sağlanabilmesi için önemli bir rehber olacaktır.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

ÖZET

Lezbiyen, Gey, Biseksüel ve Trans (LGBT) bireylere yönelik ayrımcı, inkarcı, ve ötekileştirici politikalar devam etmektedir. İktisadi, siyasi, sosyal ve psikolojik açıdan LGBT bireylerin yaşadıkları sorunların tespiti, nedenlerin araştırılması ve bu sorunlara çözüm önerileri getiren bir meclis araştırması yapılması gerekmektedir.

Nefret suçlarının gün geçtikçe arttığı ülkemizde bunun en büyük mağduru olan LGBT bireyleri siyaset kurumu günümüze kadar görmezden gelmiştir. LGBT bireylerin kendilerinin ve ailelerinin çevreleriyle yaşadıkları sorunlar, çalışma hayatında karşılaştıkları ayrımcılık, toplum ya da güvenlik güçleri tarafından maruz kaldıkları cinsel taciz ve şiddet olaylarının araştırılması önem arz etmektedir.

Avrupa Birliği'nin 2000/78 sayılı direktifine göre "cinsel yönelim", yaş, engellilik, din ve dünya görüşü gibi kendisine dayalı doğrudan veya dolaylı ayrımcılığı yasaklanan hükümler arasındadır. Birleşmiş Milletler Ekonomik, Kültürel, Sosyal Haklar Sözleşmesi ve ILO'nun 111 sayılı İş ve Meslekte Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi de cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine dayalı ayrımcılığı yasaklayan hükümler içermektedir.

AB 2012 yılı Türkiye İlerleme Raporu'nun ayrımcılıkla mücadele bölümünde "...lezbiyen, eşcinsel, biseksüel ve transeksüeller ayrımcılık, korkutma ve şiddete maruz kalmaya devam etmişlerdir. LGBTT'ler cinsel eğilimleri nedeniyle işten çıkarılmıştır. Konut ve sağlık hizmetlerine erişim (özellikle transeksüeller için), LGBTT'ye ayrımcılığa ilişkin olarak bildirilen diğer konular arasındadır...Farklı cinsel eğilime ve cinsel kimliğe sahip kişilere karşı işlenen suçların soruşturulması ve kovuşturulması aşamalarında yaşanan eksiklikler, faillerin cezasız kalmasına yol açmıştır", ibareleri yer almıştır. Bu durum, LGBT bireyler arasında yapılan bir araştırmayla da paralellik göstermektedir. LGBT bireylerin yüzde 70'ten fazlası, cinsel yönelim veya cinsiyet kimliklerinin farklı olması nedeniyle saldırıya uğramaktan korktuklarını belirtmekte, böyle bir durumda güvenlik güçlerinin kendilerini koruyacağına inanmamaktadırlar. LGBT bireylerin maruz kaldıkları ayrımcılık ve devletin güvenlik görevlilerine duydukları güvensizlik devletin temel amaç ve görevlerini düzenleyen Anayasanın 5. maddesinde geçen "...toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır" ifadeleriyle çeliştiği görülmektedir.

LGBT bireylerin kimliklerinden dolayı maruz kaldıkları ayrımcılık, yaşamlarının her boyutunda karşlarına çıkmaktadır. Çalışma hayatında uğradıkları mobbing, aileleri, toplum ve güvenlik güçleriyle iletişimde karşılaştıkları ötekileştirme ve şiddet, T.C vatandaşı olarak oy kullanmalarına rağmen kendilerine yönelik siyaset üretilmemesi, siyaseten yok sayılma gibi konuların detaylı araştırılması ve cinsel yönelim ve cinsiyet kimliğine hukuki güvence sağlanması amacıyla bu araştırma önergesi verilmiştir.